

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія ментальності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 8.03010201 «Психологія»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

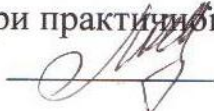
2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма «Психологія ментальності» для студентів за спеціальності «Психологія».

Розробники: О.М. Лозова, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від “27” серпня 2015 року №1

Завідувач кафедри практичної психології

(О.М. Лозова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія ментальності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою практичної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія ментальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра – 8.030102001 спеціальності «Психологія». Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія ментальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психологія ментальності» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу і має міжпредметні зв'язки з дисциплінами «Загальна психологія», «Когнітивна психологія», «Соціальна психологія». Вивчення дисципліни передбачає підвищення професійної компетентності психологів та сприяє ефективній самореалізації їх як фахівців.

Мета курсу – на основі розкриття психологічної суті та особливостей різних типів ментальності розширити навички ефективної професійної взаємодії майбутнього психолога з клієнтами-набувачами психологічних послуг.

Завдання курсу:

- розкриття змісту базових теоретичних засад психології свідомості та теорії ментальності;
- ознайомлення з прийомами та методами дослідження ментальностей особистості;
- формування у студентів умінь застосовувати знання та розуміння основних концепцій, теорій ментальності.

Вивчення лекційного курсу та індивідуальну навчально-дослідницьку роботу студентів спрямовано на **засвоєння таких знань:**

- типи, види та механізми утворення складових ментальностей;
- розвиток ментальності клієнта в онтогенезі;
- психологічні способи діагностики ментальності

Опанування курсу під час семінарських занять та самостійної роботи студенти повинні сприяти формуванню низки **практичних умінь:**

- здатності до аналізу та оцінки типу ментальності;
- вільного спілкування з клієнтами-представниками різних типів ментальностей;
- прояву гнучкості та креативності у спілкуванні з представниками різних ментальностей;

Опанування студентами курсу сприяє формуванню в них професійно важливих *компетентностей* майбутнього психолога:

- здатності адекватно застосовувати психологічні прийоми та методи діагностування проявів ментальності у майбутній професійній діяльності.
- навички емпатійного слухання, професійної аргументації при психологічному супроводі носіїв різних типів ментальності;
- експрес-діагностика проявів і специфіки ментальності.
- здатність виділяти й оцінювати соціальні, політичні, культурні складові психологічних явищ.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 16 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 80 год. – самостійна робота, 6 год. – індивідуальна робота, 8 год. – модульний контроль.

Вивчення магістрами та спеціалістами навчальної дисципліни «Психологія ментальності» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 8.030102 «Психологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		5-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферативне дослідження		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		9 й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
Вид контролю:			
залік	-		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна	Модульний контроль
1.	Історичні та сучасні уявлення про ментальність	14	4	2	2	10	---
2.	Генезис, структура й основні життєві прояви ментальності	14	4	2	2	10	2
<i>Разом</i>		30	8	4	4	20	2
3.	Сімейно-релігійні типи ментальності	14	4	2	2	10	---
4.	Гендерна ментальність	14	4	2	2	10	---
5.	Етнічна ментальність	14	4	2	2	10	---
6.	Територіально-поселенські ментальності	14	4	2	2	10	4
<i>Разом</i>		60	16	8	8	40	4
7.	Проблеми дослідження професійної ментальності	14	4	2	2	10	---
8.	Методи дослідження ментальності	14	4	2	2	10	2
<i>Разом</i>		30	8	4	4	10	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		120	32	16	16	80	8

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Лекція 1. Історичні та сучасні уявлення про ментальність.

Етапи становлення історії ментальності (за Ж. Ле Гофом). Попередники поняття «ментальність» в науці. Ментальність у психоаналітичній, гуманістичній, екзистенційно-феноменологічній традиції.

Погляди західної та вітчизняної науки на менталітет як наслідок протилежних психологічних культур.

Властивості і характеристики ментальності. Соціальні контексти ментальності. Функції ментальності.

Ментальність і мова.

Семінар 1. Історичні та сучасні уявлення про ментальність (2 год.)

Лекція 2. Генезис, структура й основні життєві прояви ментальності.

Основні життєві прояви ментальності: стереотипи; нахили індивіда до певних типів реакцій; буденна, напівавтоматична поведінка та мислення; знання, якими володіє спільнота; вірування як донаукові уявлення про довколишній світ; картина (образ) світу й сприйняття себе у світі; громадська думка тощо.

Типи ментальності: сімейна, гендерна, релігійна, етнічна, територіально-поселенська, професійна, субкультурні ментальності.

Система і структура ментальності (О. С. Баронін, А. Х. Гаджієв, А.В. Фурман). Генезис ментальності. Концепція формування ментальності за С.В. Лур'є.

Концепції ментальності у працях вітчизняних вчених. Концепція ментальної психології М.-Л. Чепи. Концепція соціетальної психіки О.А.Донченко.

Семінар 2. Генезис, структура й основні життєві прояви ментальності (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.

РІЗНОВИДИ МЕНТАЛЬНОСТІ

Лекція 3. Сімейно-релігійні типи ментальності (2 год.).

Сімейна ментальність як тенденція особистості виконати свої статеворольові функції на основі отриманих у спілкуванні з родинним середовищем уявлень, знань, умінь, навичок, звичок.

Доісторична сім'я. Ранні форми шлюбно-сімейних стосунків. Простір психологічної близькості.

Язичницька сім'я. Стосунки чоловіка та жінки на базі початкової конфліктності. Ритуальна свобода жінки. Територіальний розподіл на жіночі і чоловічі функції в сім'ї.

Християнська сім'я. Модель розподілу влади, відповідальності й любові. «Велика сім'я».

Католицька сім'я. Ієрархія панування-підкорення. Протестантська сім'я: тенденція паритетності стосунків «дитина-мати-батько» в бік зменшення домінантності батька при збереженні його відповідальності за сім'ю.

Сім'я радянської доби як модель аномальної, язичницької сім'ї з рудиментами православної моделі

Семінар 3 Сімейно-релігійні типи ментальності (2 години).

Лекція 4. Гендерна ментальність (2 год.).

Гендерна ментальність як тип ментальності індивіда й групи. Питання вродженості чи набутості гендерної ментальності. Конструювання гендера і гендерної ідентичності в різних історичних епохах, цивілізаціях.

Чинники формування гендерної ментальності: вік, освіта, виховання, конкретні соціальні ситуації, традиції, норми тощо.

Ментальні відмінності чоловіків і жінок: розбіжності оцінок рольових позицій, стереотипи поведінки.

Чоловічий і жіночий мовні світи. Питання походження чоловічого і жіночого мовних світів, спільних і відмінних комунікативних стратегій, специфічних дискурсів. Гендерлект.

Семінар 4. Гендерна ментальність (2 години).

Лекція 5-6. Етнічна ментальність (4 год.).

Етнічний і мономіф як історичний базис етноментальності. Кристалізація колективного «ми» у міфі. Історія етнічного міфу. Мономіф як оповідь про подорож етнічного героя. Схема життєдіяльності соціальних систем (культурний, літературний міф).

Ментальність у структурі етнічної свідомості. Концептуальна модель етнічної свідомості. Неоміфологеми української етнічної ментальності.

Ментально-характерологічні риси східних слов'ян. Позитивні й негативні ментально-характерологічні риси українського, російського, білоруського етносів.

Етномаргінальність як соціокультурний феномен. Етномаргінал як соціальний тип внутрішньо двоїстої особи, яка стоїть на межі двох етнокультурних (лінгвокультурних) світів.

Ментальність внутрішніх мігрантів України. Причини і види внутрішньої міграції. Основні труднощі мігранта на новому місці проживання. Симптоматика культурного шоку.

Семінар 5. Етнічна ментальність (4 години).

Лекція 6 . Територіально-поселенські ментальності (2 год.).

Провінційна ментальність та її рівні: сільська – рівень сільського соціуму; містечкова – рівень малого провінційного міста; міська – рівень індустріального, адміністративного, культурного центра; провінційна – рівень провінції в цілому.

Сільська ментальність. Життєве середовище селянина. Сільська ментальність цільна і однорідна.

Міська ментальність. Життєве середовище городянина антропогенне (техногенне). Ментальність жителів великого міста.

Містечкова ментальність як соціально-психологічні стереотипи, автоматизми й звички свідомості, закладені вихованням і культурними традиціями, ціннісні орієнтації, значущі уявлення й погляди людей, що живуть у невеликих містах.

Регіональні ментальності України. Схід-Захід-Південь-Центр-Північ.

Семінар 6. Територіально-поселенські ментальності (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Лекція 7. Проблеми дослідження професійної ментальності (2 год.).

Види професійної ментальності, особливі стилі світосприймання у представників цих спільнот.

Гене́за професійної ментальності. Суб'єктивне уявлення про світ,

Професійне бачення світу як система відносин фахівця-професіонала з об'єктами світу. Психологічні параметри ситуацій: оцінка умов ситуацій, виділення професійно значимих параметрів, знаходження відповідного способу поведінки в них. Особливості професійного міжособистісного сприйняття.

Професійні аспекти спілкування. „Професійний світогляд” як специфічний зріз загального світогляду й елемент професійної культури.

Ментальні риси окремих професій.

Семінар 7. Проблеми дослідження професійної ментальності (2 год.).

Лекція 8. Методи дослідження ментальності (2 год.).

Два підходи до вивчення ментальності: розглядати свідомість як психосоціальне явище ізсередини та розкривати специфіку ментальності іззовні, шляхом порівняння з системами інших суспільств.

Методологія дослідження провінційності. Метод міждисциплінарних досліджень.

Методи вивчення професійних ментальностей. Експерименти О.Ю. Артем'євої й Ю.Г. Вяткіна. Способи обробки наведених даних

Методи психологічних досліджень ментальності. Метод КМК (Конструювання ментальних карт, Кабрін В.І)

Семінар 8. Методи дослідження ментальності (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія ментальності»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год;

модульний контроль – 8 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V-VI	VII	VIII	IX
Модулі	Модуль I		Модуль II				Модуль III	
Назва модуля	ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ МЕНТАЛЬНОСТІ		РІЗНОВИДИ МЕНТАЛЬНОСТЕЙ				ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ МЕНТАЛЬНОСТІ	
Кількість балів за модуль	59 (балів)		93 (балів)				59 (балів)	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Історичні та сучасні уявлення про ментальність	Генезис, структура й основні життєві прояви ментальн	Сімейно-релігійні типи ментальності	Гендерна ментальність	Етнічна ментальність	Територіально-поселенські ментальності	Проблеми дослідження професійної ментальності	Методи дослідження ментальності
Теми семінарських занять	Історичні та сучасні уявлення про ментальність	Генезис, структура й основні життєві прояви ментальн	Сімейно-релігійні типи ментальності	Гендерна ментальність	Етнічна ментальність	Територіально-поселенські ментальності	Проблеми дослідження професійної ментальності	Методи дослідження ментальності
Самостійна робота	10 (бали)		20 (бали)				10 (бали)	
ІНДЗ	30 (балів)							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 (балів)		Модульна контрольна робота 2 25 (балів)				Модульна контрольна робота 3 25 (балів)	

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Семінар 1. Історичні та сучасні уявлення про ментальність (2 години)

Теоретичні питання:

1. Етапи становлення історії ментальності (за Ж. Ле Гофом).
2. Попередники поняття «ментальність» в науці.
3. Ментальність у психоаналітичній, гуманістичній, екзистенційно-феноменологічній традиції.
4. Погляди західної та вітчизняної науки на менталітет як наслідок протилежних психологічних культур.
5. Властивості і характеристики ментальності. Соціальні контексти ментальності. Функції ментальності.
6. Ментальність і мова.

Практичні завдання: обговорення матеріалів публічної лекції
http://univertv.ru/video/psihologiya/obwaya_i_kognitivnaya_psihologiya/tretya_m_ezhdunarodnaya_konferenciya_po_kognitivnoj_nauke_moskva_2026062008/kak_yazyk_na_kotorom_my

Семінар 2. Генезис, структура й основні життєві прояви ментальності (2 години).

Теоретичні питання:

1. Основні життєві прояви ментальності.
2. Типи ментальності: сімейна, гендерна, релігійна, етнічна, територіально-поселенська, професійна, субкультурні ментальності.
3. Система і структура ментальності (О. С. Баронін, А. Х. Гаджієв, А.В. Фурман).
4. Генезис ментальності. Концепція формування ментальності за С.В. Лур'є.
5. Концепції ментальності у працях вітчизняних вчених.

Практичні завдання: аналіз запропонованих консультативних ситуацій, case study, елементи рольової гри.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Семінар 3. Сімейно-релігійні типи ментальності.

Теоретичні питання:

1. Сімейна ментальність як феномен.
2. Доісторична сім'я. Ранні форми шлюбно-сімейних стосунків. Простір психологічної близькості.
3. Язичницька сім'я. Стосунки чоловіка та жінки; ритуальна свобода

- жінки. Територіальний розподіл функцій в сім'ї.
4. Християнська сім'я. Модель розподілу влади, відповідальності й любові. «Велика сім'я».
 5. Католицька сім'я. Ієрархія панування-підкорення.
 6. Протестантська сім'я.
 7. Сім'я радянської доби як модель аномальної, язичницької сім'ї з рудиментами православної моделі.

Практичні завдання: аналіз запропонованих консультативних ситуацій, case study, елементи рольової гри.

Семінар 4. Гендерна ментальність (2 години).

Теоретичні питання:

1. Гендерна ментальність як тип ментальності індивіда й групи.
2. Чинники формування гендерної ментальності: вік, освіта, виховання, конкретні соціальні ситуації, традиції, норми тощо.
3. Ментальні відмінності чоловіків і жінок: розбіжності оцінок рольових позицій, стереотипів поведінки тощо.
4. Чоловічий і жіночий мовні світи. Гендерлект.

Практичні завдання: аналіз запропонованих консультативних ситуацій, case study, елементи рольової гри.

Семінар 5-6. Етнічна ментальність (4 години).

Теоретичні питання:

1. Етнічний і мономіф як історичний базис етноментальності. Кристалізація колективного «ми» у міфі. Історія етнічного міфу. Мономіф як оповідь про подорож етнічного героя.
2. Ментальність у структурі етнічної свідомості. Концептуальна модель етнічної свідомості. Неоміфологеми української етнічної ментальності.
3. Позитивні й негативні ментально-характерологічні риси українського, російського, білоруського етносів.
4. Етномаргінальність як соціокультурний феномен.
5. Причини і види внутрішньої міграції.
6. Основні труднощі мігранта на новому місці проживання. Симптоматика культурного шоку.

Практичні завдання: обговорення матеріалів публічної лекції <http://www.polit.ru/article/2010/04/14/mentality/>.

Семінар 7. Територіально-поселенські ментальності (2 години).

Теоретичні питання:

1. Провінційна ментальність та її рівні
2. Сільська ментальність. Природність життєвого середовища селянина. Цільність і однорідність сільської ментальності.
3. Міська ментальність. Антропогенне (техногенне) життєве середовище городянина. Ментальність жителів великого міста.

4. Містечкова ментальність: соціально-психологічні стереотипи, автоматизми й звички, ціннісні орієнтації.

5. Регіональні ментальності України. Схід-Захід-Південь-Центр-Північ.

Практичні завдання: обговорення матеріалів <http://smotri.com/video/view/?id=v13549644336>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Семінар 7. Територіально-поселенські ментальності (2 години).

Теоретичні питання:

1. Види професійної ментальності, особливі стилі світосприймання у представників різних професій.
2. Генеза професійної ментальності. Суб'єктивне уявлення про світ професії.
3. Професійне бачення світу як система відносин фахівця-професіонала з об'єктами світу.
4. Психологічні параметри ситуацій. Особливості професійного міжособистісного сприйняття.
5. Професійні аспекти спілкування.
6. Ментальні риси окремих професій.

Практичні завдання: аналіз запропонованих консультативних ситуацій, case study, елементи рольової гри.

Семінар 9. Методи дослідження ментальності (2 години)

Теоретичні питання:

1. Метод семантичного диференціала
2. Методики вербального асоціативного експерименту
3. Методика вільної семантизації візуальних об'єктів
4. Метод семантичної реконструкції значень
5. Опитувальник соціальних аксіом SAS-82 (M.Bond, K.Leung)
6. Діагностичний тест ставлення Г.У. Солдатової

Практичні завдання: психодіагностичний практикум

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентом ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психологія ментальності» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

Орієнтовна структура ІНДЗ – самостійне наукове дослідження на одну з заданих тем. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1
Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності теми, формулювання мети та завдань дослідження	2 бали
2.	Складання плану роботи	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту ментальності. Виклад фактів, ідей, результатів спостережень у логічній послідовності.	17 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблем, коректне застосування термінів.	8 бали
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи: титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (прикладі проявів ментальності), список використаних джерел.	2 бали
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ
(наукового дослідження)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25 - 30	Відмінно
Достатній	14-24	Добре
Середній	8-13	Задовільно
Низький	0-7	Незадовільно

**Орієнтовна тематика досліджень (ІНДЗ) з навчальної дисципліни
«Психологія ментальності»**

1. Вербальні особливості ментальності дописувачів інтернету.
2. Етнічна ментальність в усній народній творчості певного (на вибір студента) народу.
3. Етнічна ментальність у казках певного (на вибір студента) народу.
4. Етнічна ментальність у фільмі «Вавілон ХХ» Івана Миколайчука.
5. Етнічна ментальність у фільмі «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова.
6. Когортна специфіка ментальності конкретної (на вибір студента) вікової групи.
7. Ментальність (будь-який тип) героїв мого улюбленого літературного твору.
8. Ментальність героїні Альми з фільму «Персона» Луїса Бунюеля.
9. Ментальність головного героя фільму «Жизнь – смертельная болезнь, передающаяся половым путем» Кшиштофа Зануссі.
10. Ментальність головного героя фільму «Розумник Уїлл Хантінг» Гаса Ван Сента.
11. Ментальність головного героя фільму «Заводной апельсин» Стэнлі Кубрика.
12. Ментальність головного героя фільму «Солярис» Андрея Тарковского.
13. Ментальність головної героїні фільму «Дівчинка Ніхто» Анджея Вайди.
14. Ментальність часу (культури) у фільмі «Господин оформитель» Олега Тепцова.
15. Ментальність часу (культури) у фільмі «Білий птах з чорною ознакою» Юрія Іллєнка.
16. Ментальність часу (культури) у фільмі «Зеркало для героя» Володимира Хотиненка.
17. Ментальність часу (культури) у фільмі «Маленька Віра» Василя Пічула.
18. Ментальність часу (культури) у фільмі «Неоконченна пьеса для механічного піаніно» Нікіти Михалкова.
19. Ментальність часу (культури) у фільмі «Скромное обаяние буржуазии» Луїса Бунюеля.

20. Особливості конкретної (на вибір студента) релігійної ментальності.
21. Професійна ментальність конкретної (на вибір студента) професійної групи.
22. Соціокультурні ментальності блогерів.
23. Соціокультурні ментальності в анекдоті.
24. Соціокультурні ментальності у текстах поп-культури.
25. Специфіка конкретної (на вибір студента) політичної ментальності.
26. Специфіка конкретної (на вибір студента) територіально-поселенської ментальності.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з дисципліни «Психологія ментальності».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психологія спілкування» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1
**Розрахунок рейтингових балів за видами
поточного (модульного) контролю**

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Семінарські заняття	88
2.	Відвідування лекцій	8
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75
4.	Самостійна робота	40
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30

6.	Всього 241: 2,41	Коефіцієнт 2,41
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентом застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; конспект, реферат.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань і дисципліни, успішне виконання практичних завдань,

	засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу і обов'язі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- друковані тестові і контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

X. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Історія ментальності в німецькій гуманітарній думці (П. Динцельбахер, Х. Клофт).
2. Ментальність у сучасному гуманітарному знанні.
3. Прийоми й процедури дослідження подань, образів, символів, ритуалів і колективного поведіння в контексті історії культури
4. Характеристика основних шкіл і напрямків вивчення ментальності й колективної поведінки.
5. Поняття ментальності та її різновидів.
6. Проблема визначення ментальності в різних гуманітарних науках.
7. Суспільна свідомість і рівні ментальності.
8. Масова свідомість, її форми й взаємозв'язки,
9. Місце ментальності в суспільній свідомості.
10. Ментальні взаємозв'язки людини й суспільства.
11. Ментальні структури суспільства й картина світу.
12. Архетипи, національний характер та етнічна ментальність.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Лозова О.М. Методологія психосемантичних досліджень етносу: Монографія.– К.: Видавничий дім «Слово», 2011.–188 с.
2. Лозова О. Н. Ментальность города и села как объект психосемантического исследования: к постановке проблемы // Журнал практикующего психолога.– 2009.– Вып. 15.– С. – 130-140.
3. Лозова О.М. Психосемантичний аспект регіональних ментальностей в Україні // Наукові записки НАУКМА: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. Т 110.– К. – С.34-39.

Додаткова:

4. Акопов Г.В., Иванова Т.В. Феномен ментальности как проблема сознания // Психологический журнал, 2003. – Том 24. – № 1. – С. 47-55.
5. Артемьева Е. Ю., Вяткин Ю. Г. Психосемантические методы описания профессии // Вопросы психологиию. – 1986. – № 3. – С. 127– 133.
6. Воропаева Т.С. Ментальність як етнопсихологічний феномен: методологічні та теоретичні аспекти // Тези доповідей та матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.»Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості". - ч. I, розд. I. - Київ-Луцьк, 1994. - С. 39-41.
7. Гуревич А.Я. Проблема ментальностей в современной историографии. // Всеобщая история: дискуссии, новые подходы. Вып. 1. М.. 1989.
8. Динцельбахер И. История ментальности в Европе. Очерки по основным темам // История ментальностей. Историческая антропология. - М.: РАН. РГГУ, Ин-т Всеобщей истории, 1996.
9. Дубов И. Г. Феномен менталитета: психологический анализ // Вопросы психологии. - № 5, 1993. - С. 25.
10. История ментальностей. Историческая антропология. Зарубежные исследования в обзорах и рефератах / [под ред. Е. В. Горюнова; сост. Е. М. Михина]. – М. : РАН, Ин-т всеобщей истории, Российский гос. гуманитарный ун-т, 1996. – 255 с.
11. Калина Н. Ф. Лики ментальности и поле политики / Н. Ф. Калина, Е. В. Черный, А. Д. Шоркин. – К. : Агрпромовидав України, 1999. – 184 с.
12. Киричук О. В. Ментальність: сутність, функції, генеза // Тези доповідей та матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.»Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості". - ч. I, розд. I. - Київ-Луцьк, 1994. - С. 7-20.